

Європейські газові ринки

Випуск №34

20 – 26 серпня 2018 р.

Вжито таких скорочень:

ВТП – віртуальний торговельний пункт
CEGH – Центральноевропейський газовий хаб (Баумгартен)
ГТО – газотранспортний оператор
ГТС – газотранспортна система
ЄЦБ – Європейський центральний банк
МЕА – Міжнародне енергетичне агентство (Париж, Франція)
СПГ – скраплений природний газ
ПСГ – підземні сховища газу
ТКМ – тисяча кубічних метрів
ЦСЕ – Центральна і Східна Європа

Якщо окремо не зазначено інакше, під кубічними метрами розуміються стандартні кубічні метри, об'єм яких вимірюється при температурі 20°C та тиску 101,325 кПа. При перетвореннях енергетичних одиниць на об'ємні, згідно з наявною в НГБІ методикою, середнє значення вищої теплоти згоряння російського експортного газу в Центральній Європі, за даними операторів транскордонних пунктів у регіоні ЦСЕ. Для пари євро/дол. США використовується щоденний курс ЄЦБ. Для країн, які не входять до Єврозони, - обмінні курси, що встановлюють їхні центральні банки. Тижневі та місячні показники розраховуються на підставі щоденних величин. Наведені спотові ціни являють собою ціни з поставкою наступного дня, усереднені та середньозважені по об'ємах наприкінці торговельного дня. З метою підвищення наочності при порівнянні цін, починаючи з цього бюлетеня, ціни, які наводиться для британського NBP, будуть приведені до теплотворності російського газу. Реальна середня теплотворність британського газу вище російського експортного, і ціни відповідно дещо вищі.

Зміст

(41 сторінка шрифтом 9)

Підсумки

1. Ключові показники і процеси

1.1 Тижневі показники

1.1.1 Об'єми торгівлі

1.2 Процеси

2. Спотові ціни

2.1 Наступної доби

2.2 Спреди NCG-CEGH, Gaspool – польський хаб

2.3 Румунський спотовий хаб

2.4 Протягом доби

3. Форвардні поставки

4. Найважливіші хаби

4.1 NCG

4.2 CEGH

4.3 Польський хаб

5. «Газпром»: результати за 7,5 місяців та 2 квартал 2018 р.

5.1 7,5 місяців 2018 р.

5.2 Ціни

5.3 Дані офіційних звітів «Газпрому» та наш аналіз

5.3.1 Поставки газу російським споживачам

5.3.2 Поставки газу країнам на теренах колишнього Радянського Союзу, за винятком Росії

5.3.3 Європа

Західна Європа

ЦСЕ

5.3.4 СПГ

5.3.5 Україна

5.4 Підсумки

6. Нафта, нафтопродукти і вугілля

6.1 Фактори нафтового ринку

Щотижневик EIA

7. Економічні фактори.

7.1 Курс валют

8. Прейскурант «Нафтогаз України» на природний газ з 1 вересня 2018 року, продаж/постачання Компанією якого не підпадає під дію Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.03.17 №187 (зі змінами та доповненнями)

8.1 Аналіз

9. Важливі події

9.1 Запуск електронної торговельної платформи «Газпром експорт»

9.2 Кінець голландської газової ери. Нідерланди в 2018 р. – чистий імпортер

10. Інформація від ТБ «Українська енергетична біржа»

СКОРОЧЕНІ ПІДСУМКИ

На європейських газових ринках відбувається процес, який агентство Bloomberg назвало «безпрецедентним ралі цін на природний газ». При цьому, аналітики очікують подальшого зростання газових цін.

Оптові ціни, за підсумками тижня, подорожчали в середньому на 5%. Усі спотові та ф'ючерсні ціни з більш короткими термінами поставки подолали позначку \$300. Спот і ф'ючерси показували протягом тижня однакову цінову динаміку – чітко підвищувальну. Різниця в ціні між спотом та форвардними поставками звузилася до 5-9 дол. США/ткм.

Об'єми торгів спотом за підсумками тижня у середньому по досліджуваних хабах зросли на 19%. Водночас французькі, бельгійський та сусідній з ними TTF суттєво знизили об'єми. Тижневі об'єми торгів спотом на NCG склали 229 млн. куб. м (194 млн. куб. м – попередній тиждень), у Польщі (поставки наступної доби та протягом доби разом) – 14 млн. куб. м (14 млн. куб. м), на румунському хабі – 88 млн. куб. м (43 млн. куб. м за три дні торгів). Тижневі обсяги торгів форвардними поставками становили у Польщі 292 млн. куб. м (187 млн. куб. м за 4 дні торгів). Баумгартен на цьому тижні вийшов на 4 позицію, враховуючи падіння обсягів торгів на французькому та бельгійському хабах.

Спотові ціни. Середні тижневі спотові ціни на європейських ринках зросли на 5,5%. Денна спотова ціна п'ятниці у середньому по всіх хабах підвищилася відносно понеділка на \$14 (+\$6 на попередньому тижні),

Поставки наступної доби. Середня тижнева ціна по досліджуваних хабах підвищилася на 5,4% (+3,7% - попередній тиждень).

Румунський хаб. Середня ціна тижня на поставки наступної доби відкотилася назад, знизившись на \$8 / ткм.

Ф'ючерси за підсумками тижня подорожчали в середньому на 4,7% (+2,9% у попередній тиждень).

Поставки наступного газового місяця. Середня тижнева ціна контрактів наступного газового місяця підвищилася на 4,7% (+3,0% - попередній тиждень).

Поставки у наступному газовому кварталі. Середня тижнева ціна поставок у 4 кварталі 2018 р. зросла у середньому по досліджуваних хабах на 4,8% (+2,8% на попередньому тижні).

Поставки у зимовий сезон 2018 р. Середня тижнева ціна піросла у середньому по досліджуваних хабах на 4,7% (+3,0% на попередньому тижні).

NCG. Форвардні контракти протягом тижня активно дорожчали. Середня ціна всіх ф'ючерсів за підсумками п'ятничних торгів була вище ціни першого дня торгів на \$11 (+\$3 на попередньому тижні). Середня тижнева ціна форвардних контрактів NCG підвищилася на 3,5% (+1,8% на попередньому тижні). Більше додали в ціні контракти з коротшими термінами поставки. Найдорожчими за підсумками тижня стали поставки у грудні 2018 р. із середньою тижневою ціною \$311.

SEGH. Форвардні контракти протягом тижня активно дорожчали. Середня ціна всіх ф'ючерсів за підсумками п'ятничних торгів була вище ціни першого дня торгів на \$11 (+ \$5). Середня тижнева ціна по аналогічному минулому тижню комплексу категорій форвардних контрактів підвищилася на 3,6% (+1,8% на попередньому тижні). Різниця Баумгартена з NCG по середній ціні всіх форвардних контрактів склала +\$7 (+\$6). Сильніше додали в ціні контракти з коротшими термінами поставки. Найдорожчими ф'ючерсами стали поставки у грудні 2018 р.

Польський хаб. Оптові ціни на природний газ у Польщі, за підсумками тижня, помітно піросли. При цьому, середні денні ціни п'ятничних торгів ф'ючерсами сформувалися вище першого дня торгів тижня на \$17 / ткм. Середня тижнева ціна форвардних контрактів, порівняно з попереднім тижнем, підвищилася на 3,7% (+1,7% на попередньому тижні). Найдорожчими ф'ючерсами залишилися поставки у 1 кварталі 2019 р. На поставки у 2019 календарному році припало 65% тижневих обсягів торгів. Середня тижнева ціна поставок наступної доби підвищилася на 8,1% (+1,0% на попередньому тижні), промптів - на 6,8% (+0,7%).

ЗВІТИ «ГАЗПРОМУ»

Результати за 7,5 місяців. Найбільший приріст поставок російського газу відбувся до Німеччини та Австрії. Помітно додали Хорватія та Франція.

2 квартал 2018 р.

Поставки газу російським споживачам. При незначному збільшенні обсягів поставок російським споживачам, порівняно з 2 кварталом 2017 р., показники біржової реалізації суттєво погіршилися.

Поставки газу країнам на теренах колишнього Радянського Союзу, за винятком Росії. У своїй офіційній звітності «Газпром» продовжує документувати факт поставок ДНР/ЛНР, класифікуючи їх як поставки Україні, аргументуючи тим, що такого роду поставки, передбачені умовами контракту з НАК «Нафтогаз України». У 2 кварталі 2018 р. обсяги поставленого газу на непідконтрольні Україні території зросли на 4% відносно 2 кварталу 2017 р.

Більшість країн на теренах колишнього СРСР знизили імпорт газу з РФ у 2 кварталі 2018 р. або не змінили його, порівняно з таким же періодом минулого року. Крім Казахстану (+226%) та Молдови (+41%). Сильно понизили імпорт російського газу: Латвія (-84%), Естонія (-22%) та Грузія (-50%).

Західна Європа і Туреччина. Всього в абсолютних одиницях приріст експорту «Газпрому» до «далнього зарубіжжя» склав, порівняно з 2 кварталом 2017 р., **1,441 млрд. куб. м (+4%)**. Серед контрагентів «Газпрому»

з'явилася Бельгія. З достатньо солідним обсягом у півмільярда куб. м. Головними бенефіціантами стали країни, що підтримують Норд-стрім 2, а саме:

Франція	15%	+0,427 млрд. куб. м
Австрія	14%	+0,251 млрд. куб. м
Німеччина	14%	+1,668 млрд. куб. м

Центральна і Східна Європа. Лише чотири країни ЦСЄ збільшили імпорт природного газу з РФ, а саме::

Хорватія	60%	+0,221 млрд. куб. м
Угорщина	25%	+0,371 млрд. куб. м
Чехія	24%	+0,329 млрд. куб. м
Польща	4%	+0,1 млрд. куб. м

Приріст у 100 млн. куб. м для Польщі, країни з найбільшим у регіоні ЦСЄ газовим ринком (споживання 17 млрд. куб. м на рік), є мізерним та вряд чи свідчить про зміну статус-кво енергетичної політики (з обох сторін). Високий приріст Угорщини та Чехії, послідовних газових прибічників РФ, не становить жодної сподіванки. А ось Хорватія – явище досить нове.

Всього в абсолютних одиницях приріст експорту «Газпрому» до регіону ЦСЄ склав, порівняно з 2 кварталом 2017 р., **0,686 млрд. куб. м (+8%)**.

Більшість країн ЦСЄ, порівняно з 2 кварталом 2017 р., скоротили імпорт природного газу з РФ. Найбільш знаково - дві:

Румунія	-100%	-0,01 млрд. куб. м
Словаччина	-22%	-0,945 млрд. куб. м

Словаччина, частка імпорту якої перетворюється реверсом на імпорт України, у 1 кварталі 2018 р. вже понизила на 13% обсяги імпорту. Тепер – ще на 22%.

Україна. Мало що змінилося з моменту виходу звіту «Газпрому» за 1 квартал 2018 р. Спірні проблеми з Україною викладено в підрозділі звіту «Газпрому», преамбула до якого гласить: **«У період з 1 січня 2017 року по 30 червня 2018 р. ПАТ «Газпром» не брало участі в судових процесах, які могли б істотно відбитися на фінансово-господарській діяльності Товариства».**

З останніх подій повідомляється про оскарження ПАТ «Газпром» у судах Швейцарії, Нідерландів і Великобританії дій з арешту активів та приведення у виконання арбітражного рішення від 28 лютого 2018 р. Крім того, зазначається про те, що 10.07.18 НАК «Нафтогаз України» подала до Арбітражного інституту Торгової палати Стокгольма прохання про арбітраж з вимогою **перегляду тарифу на транзит газу через територію України з 18 березня 2018 р.** і про стягнення з ПАТ «Газпром» суми в розмірі 11,58 млрд. дол. США за період з 18 березня 2018 р. до закінчення терміну дії чинного контракту на транзит. ПАТ «Газпром» мало надати відповідь на прохання про арбітраж до 14 серпня 2018 р.

Нафта, нафтопродукти, вугілля. Динамка цін на нафту та вугілля була протилежною, нафта дорожчала, вугілля дешевшало. Середня тижнева ціна бареля маркерної нафти Brent зросла суттєво, порівняно з попереднім тижнем, - на \$2,21. Значно дешевшими за основні світові експортні марки вугілля залишалися поставки на умовах FOB – Роттердам. Австралійське вугілля залишалося чітко найдорожчим.

Фактори. Основним джерелом підвищення цін на нафту виступила Енергетично-інформаційна адміністрація міненерго США, яка низкою своїх публікацій штовхнула нафтові ціни вгору вже 22.08.18.

Курс валют. Курс євро відносно американського долара зростає, гривні – падає. Середній тижневий курс євро/дол. США підвищився на 1,4% (-1,5% на попередньому тижні), а курс гривні відносно дол. США впав на 1,4% (-1,3%). Ще сильніше падала гривня відносно євро, середній тижневий курс понизився на 2,3%. Середні тижневі курси склали: євро/дол. США = 1,1541 (1,1378 на попередньому тижні); дол. США/гривня = 27,81 (27,43); євро/гривня = 31,98 (31,25).

«Нафтогаз». 17.08.18 НАК «Нафтогаз України» опублікувала **новий прейскурант** за нерегульованим тарифом, чинний з 1 вересня 2018 року. Ціни (з ПДВ) підвищено, порівняно з прейскурантом для серпня 2018 р., у середньому на 497,20 грн./ткм, або на 4,6%. У вересні ц. р. НАК «Нафтогаз України» вийшов на нову рекордно високу ціну у 2017-2018 рр. Ціна на газ у вересні 2018 р. стала на 2845 грн./ткм, або на 33%, вище ціни вересня 2017 р. Лінія тренду, побудована засобами Excel, свідчить про стале підвищення оптових цін реалізації природного газу із ресурсу НАК «Нафтогаз України».

**Конкретні ціни публікуються лише у передплатному виданні.*

ТОВ «Нафтогазбудінформатика»